

SYMPOSIUM 'BREDASE AKKERS EEUWENOUDE'
IN CHASSÉ-THEATER

Nieuw hoofdstuk in de Bredase geschiedenis

BREDA - Breda groeit en groeit. Waar vroeger ten westen van de stad weilanden en akkers lagen, wonen en werken nu mensen in de wijk Westerpark en op het bedrijventerrein Steenakker. Maar voordat daar gebouwd werd, heeft de Gemeente Breda hier archeologisch onderzoek gedaan. Dit onderzoek heeft ervoor gezorgd, dat de geschiedenis van Breda nu met meer dan 3000 jaar is uitgebreid. Vanaf de prehistorie tot in de Late Middeleeuwen, Breda West heeft een rijk en gevarieerd verleden!

Door Joyce van Zijl

Tijdens een symposium op 2 maart zullen de spectaculaire resultaten van ruim tien jaar onderzoek worden gepresenteerd. Tevens zal het eerste exemplaar van het boek dat over dit project is geschreven worden uitgereikt aan wethouder van cultuur dhr. Adank. In dit boek wordt 4000 jaar bewoningsgeschiedenis beschreven. Lia Voermans is directeur van de vakdirectie cultuur van de Gemeente Breda. Zij geeft aan dat er veel veranderd is. "Vroeger waren er ook archeologen aan het werk voor de gemeente. Zij deden netjes verslag van hun bevindingen en die verdwenen dan vaak in de kast. Wij hebben er een aantal jaren geleden voor gekozen om meer naar buiten te treden met de resultaten van het archeologisch onderzoek. De resultaten van dit onderzoek zijn zó bijzonder dat wij die heel duidelijk naar buiten willen brengen. Het symposium is ook niet alleen bedoeld voor 'het vak', maar

ook voor iedereen die begaan is met het archeologisch onderzoek in het westen van Noord-Brabant. Het bureau Cultureel Erfgoed geeft voor de liefhebbers ook nieuwsbrieven uit en een historische reeks. Daarnaast zijn er gesprekken gaande met de VVV om het aantal historische routes uit te breiden."

Paar duizend jaar erbij

Lia Voermans: "Ria Berkvens en haar onderzoeksteam hebben ontzettend hard en goed gewerkt om tot dit resultaat te komen. Naast het symposium komt er binnenkort een expositie in het Princenhaags Museum. Misschien gaan we daarna met deze tentoonstelling naar andere locaties in en rond Breda. Want wij hebben dan een paar jaar geleden wel gevierd dat Breda 750 jaar werd, maar met dit onderzoek is een paar duizend jaar geschiedenis toegevoegd! "Hoe begint een archeologisch onderzoek? Ria Berkvens is projectcoördinator Archeologie. "Tegenwoordig is het verplicht om voorafgaand aan de ontwikkeling van een terrein archeologisch onderzoek te doen. Dankzij nieuwe technieken zijn we steeds beter in staat om in te schatten waar we moeten zoeken. Door grondboringen wordt de bodem onderzocht. Ook wordt er naar de cultuurhistorische waarde van het terrein gekeken. En als daaruit blijkt, dat er iets belangrijks te vinden is, gaan we verder."

Breda West

"In dit onderzoek, dat zes jaar heeft geduurd, hebben we het gebied Steenakker / Huifakker / Moskes bekeken. Daar staan nu inmiddels het NAC-stadion, het bedrijventerrein Steenakker en bijvoorbeeld de Eurotoren. We wisten van dit gebied dat het een hoge archeologische waarde had, want in de jaren '50 en '60 zijn er door amateurarcheologen al overblijfselen uit de IJzertijd (800 - 600 v. Christus) en de Romeinse tijd (12 v. Chr.-450 na Chr.) gevonden. Wat de resultaten van ons onderzoek zo uniek maakt, is dat het de enige plek in heel Zuid Nederland is waar we kunnen aantonen dat er doorlopend bewoning is geweest van de Romeinse tijd tot de vroege Middeleeuwen."

Tijd dringt

"Snelheid is heel belangrijk. Dat klinkt misschien vreemd, maar resten in de bodem spoelen uit door regenwater en de verlaging van de grondwaterstand. Over tien, twintig jaar is alles misschien wel weggespoeld. We hebben bijvoorbeeld uit de steentijd, de tijd van jagers en verzamelaars, wel resten gevonden

De eeuwenoude waterputten worden opgegraven.

maar geen grondsporen meer. We hebben wat pijlpunten en bijlen gevonden. Die zullen ook te zien zijn op de expositie in het Princenhaags museum."

Midden Bronstijd

"Uit deze periode hebben we een aantal grote boerderijen, stalhuizen genoemd gevonden, waar de boeren met hun vee in een ruimte 'woonden'. Ook hebben we uit die tijd twee waterkuilen en vijftien verspreid gevonden kuilen gevonden met daarin bijv. resten van aardewerk. We hebben het dan over de periode van 2850 tot 1100 voor Christus."

Romeinse tijd

Waar nu het NAC-stadion staan een grote Doe-het-zelfzaak waren in de Romeinse tijd twee dorpjes te vinden. "We hebben bewijs gevonden dat er twee dorpjes waren, met elk een andere structuur maar wel uit dezelfde periode. Wat in Breda West ook opviel was de duidelijke invloed van de Romeinse militairen. Ook toen bleven de soldaten soms 'hangen' in en rond Breda! Een bijzonder vondst is de Romeinse helm die we laten reconstrueren. Bijzonder, omdat dat de enige Romeinse helm is die gevonden is buiten een legerkamp. Vanwege de hoge waarde is deze helm niet te zien in het Princenhaags Museum, we hopen hem wel tijdens het symposium te kunnen laten zien."

Veel interesse

"We merken dat er steeds meer interesse is vanuit het publiek. Toen we open dagen hielden in Breda West bij de vondst van het legerkamp was het ontzettend druk. Dat legerkamp is ook een van de spectaculaire vondsten. We hebben een kamp teruggevonden van de Nederlanders van het laatste beleg in 1637 en ook de Spaanse verdedigingslijnen uit 1625. Voordat het stadion er stond, kon je ook goed zien dat je vanaf Steenakker een heel goed uitzicht had op de Grote Kerk en de stad. In het legerkamp hebben we vijf graven gevonden. Inmiddels is uit onderzoek gebleken dat hier vier mannen én een vrouw begraven waren. Dat roept nog veel vragen op: waarom werd een vrouw begraven in het legerkamp? Door verbeterde technieken kunnen we steeds meer vragen beantwoorden, maar nog niet alle!"

Plannen

In Breda West wordt nog steeds onderzoek gedaan. "Zo starten we op 3 maart met het vervolgonderzoek van het Savalterrein in Prinsenbeek. Daar hebben we bij het voor-

onderzoek twee complete huisplattengronden gevonden. Het nu verschenen boek is dan ook pas het eerste deel van een serie. Over de opgravingen rond de HSL / A16 wordt ook dit jaar nog een boek gepubliceerd. Daarnaast starten we op 7 maart een onderzoek in Teteringen, bij het Cadettenkamp. Ook nog in maar beginnen we met het natuurinrichtingsproject Trippenbergh, waarbij een nieuwe meander wordt aangelegd in de AA of Weerrijs."

Vrijwilligers gezocht

Ria Berkvens: "Bij alle projecten werken we samen met een grote groep vrijwilligers van 20,30 mensen. Omdat er dus een aantal nieuwe projecten gaan starten, zijn we op zoek naar nieuwe vrijwilligers. Het is niet nodig om al iets van archeologie te weten, wij werken zelf de mensen in. Enthousiasme en er heel veel zin in hebben, dat is wel heel belangrijk. Vooral mensen die in het veld willen helpen zijn van harte welkom! Ze kunnen zich bij mij melden: 076 - 529 93 45."

Tentoonstelling Princenhaags Museum

Omdat Steenakker vroeger bij Princenhage hoorde, opent binnenkort een expositie in het Princenhaags Museum, getiteld 4000 jaar wonen. "Daar zijn veel foto's, plattengronden en historische kaarten te zien. En de belangrijkste vondsten, zoals urnen, huisplattengronden en waterputten. Een van die putten bestond uit twee tonnetjes waar wijn, bier of kruit ingezetten heeft. Die waren helemaal gaaf, zijn geconserveerd en te zien in het museum. Ook laten we daar video-opnamen zien van de vondst van deze waterput. En door een powerpoint-presentatie krijgt de bezoeker in korte tijd een impressie van alles wat we daar hebben gevonden." De expositie is te zien op zondag 13 maart, 10 april, 8 mei en 12 juni van 13.00 uur tot 17.00 uur en tijdens de Vrijmarkt op 1 mei van 10.00 uur tot 17.00 uur. Het museum is gevestigd aan de Haagweg 334 bis.

Symposium

Voor het symposium kunnen belangstellenden zich nog aanmelden bij Ria Berkvens, tel. 076 - 529 93 45 of hlm.berkvens@breda.nl. Joep Schreuder is de dagvoorzitter en op het programma staan presentaties door Guide van de Eynde, Kees Koot, Ria Berkvens, Laura Kooistra, Jean Bourgeois, Harry van Enkcevoort en Karel Leenders. Ook zijn er discussies en wordt het eerste exemplaar van het boek aangeboden aan wethouder Adank.